

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών Χάρτης πορείας για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών 2006-2010

COM(2006) 92 τελικό

(2006/C 318/29)

Την 1η Μαρτίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Ιουλίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση της κ. Grace Attard,

Κατά την 429η σύνοδο ολομελείας της, της 13ης και 14ης Σεπτεμβρίου 2006 (συνεδρίαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2006), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 175 ψήφους υπέρ, 11 κατά και 9 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πολιτική βούληση της Επιτροπής να διατηρήσει την ατζέντα της ισότητας των φύλων σε υψηλή θέση προτεραιότητας στο πρόγραμμα δράσης της για την περίοδο 2006-2010. Εκτιμά την προσωπική δέσμευση του Προέδρου Barroso υπέρ της υιοθέτησής της και συμφωνεί με τη σημασία της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην εφαρμογή των προτεραιοτήτων της.

1.2 Η ΕΟΚΕ:

- αναγνωρίζει ότι χρειάζονται κοινές προτεραιότητες κατά τον συντονισμό των πολιτικών απασχόλησης, προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών·
- θεωρεί ότι οι εθνικές κυβερνήσεις, οι εθνικοί οργανισμοί ισότητας και οι κοινωνικοί εταίροι όλων των κρατών μελών έχουν σαφή υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι τα συστήματα αμοιβής που εφαρμόζουν δεν εισάγουν διακρίσεις όσον αφορά τις αμοιβές μεταξύ γυναικών και ανδρών·
- όσον αφορά τις γυναίκες επιχειρηματίες, συνιστά να εφαρμοστούν στρατηγικές που συντείνουν στη βελτίωση της πρόσβασής τους στις τραπεζικές πιστώσεις και υπηρεσίες·
- συνιστά να συμπεριληφθεί στα εθνικά προγράμματα σπουδών της μέσης και της ανώτερης και ανώτατης βαθμίδας η εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, ιδίως για τις γυναίκες, και να ληφθούν μέτρα για να εξασφαλιστεί μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών μεταξύ των πτυχιούχων των θετικών και των τεχνικών κατευθύνσεων, προκειμένου να μειωθεί το χάσμα μεταξύ των δύο φύλων ως προς την απασχόληση σε τεχνικούς τομείς όπως η μηχανική ή οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τις ΤΠΕ·
- προτείνει να εντατικοποιηθούν οι στρατηγικές για την ισότητα των φύλων στην κοινωνική προστασία και στην καταπολέμηση της φτώχειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης ανταποκρίνονται στις ανάγκες των γυναικών που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και ιδιαίτερα των ανύπαντρων μητέρων· θα πρέπει, επίσης, να διατυπωθούν συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση των μόνων γονέων να αναπτύξουν αξιοποιή-

σιμες στην αγορά δεξιότητες και για τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην απασχόληση·

- πιστεύει ότι οι εθνικές στρατηγικές για την υγεία και τη μακροχρόνια περίθαλψη θα πρέπει να περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες πολιτικές, οι οποίες να προβλέπουν κατάλληλα υγειονομικά πρότυπα για τις γυναίκες στον χώρο εργασίας·
- ζητεί περισσότερη εξέταση, έρευνα και ανάλυση της επίπτωσης των απαιτήσεων φροντίδας άλλων ατόμων και της συνακόλουθης καταπόνησης της σωματικής και ψυχικής υγείας των γυναικών·
- συνιστά να εφαρμοσθεί η ανοιχτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης και να ενσωματώνει στόχους για την ισότητα των φύλων·
- αναγνωρίζει το φαινόμενο της αύξησης του ποσοστού των γυναικών μεταξύ των μεταναστών και συνιστά την πλήρη ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην πολιτική και τις δράσεις της ΕΕ σε κάθε στάδιο της μεταναστευτικής διαδικασίας·
- αναγνωρίζει τη σημασία της ανάπτυξης μέτρων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού συγκεκριμένων στόχων και δεικτών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών φροντίδας όχι μόνο των παιδιών, αλλά και των εξαρτώμενων ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία·
- συνιστά την καθιέρωση στόχων και προθεσμιών, προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις μορφές λήψης αποφάσεων·
- συνιστά να αναπτυχθεί ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη βία σε βάρος γυναικών·
- καλεί τα κράτη μέλη να φροντίσουν να ληφθούν μέτρα, προκειμένου να παρέχονται στα θύματα της εμπορίας ανθρώπων για σεξουαλική εκμετάλλευση περισσότερα δικαιώματα και υποστήριξη·
- συνιστά να αναπτυχθούν πανευρωπαϊκές δράσεις ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μηδενική ανοχή των σεξιστικών προσβολών και των υποβιβαστικών εικόνων των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης·

- πιστεύει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις (διαφημίσεις) δεν εισάγουν διακρίσεις λόγω φυλής, φύλου ή εθνικότητας, όπως συνιστάται στην πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για τον συντονισμό ορισμένων διατάξεων σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων ⁽¹⁾;
- συνιστά να εισαχθούν στα ιδρύματα κατάρτισης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης μαθήματα κατάρτισης στην ισότητα των φύλων και να καθιερωθούν ισχυροί μηχανισμοί για την εξασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ των δύο φύλων σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων της βιομηχανίας των μέσων ενημέρωσης;
- συνιστά, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ, να έχουν οι γυναίκες επαρκή πρόσβαση στην κοινοτική χρηματοδοτική ενίσχυση, η οποία θα τους χορηγείται κυρίως μέσω εθνικών σχεδίων που εκτελούνται από γυναικείες οργανώσεις;
- ζητεί να δοθεί προτεραιότητα, στο πλαίσιο της πολιτικής ανθρωπιστικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕCHO), στη βοήθεια και στην οικονομική ενίσχυση των γυναικών θυμάτων βίας που συνδέεται με το φύλο σε περιόδους συγκρούσεων·
- θεωρεί ότι η βελτίωση της διακυβέρνησης για την ισότητα των φύλων έχει καθοριστική σημασία για την επιτυχία του χάρτη πορείας· συνιστά να ενισχυθούν οι μηχανισμοί διαλόγου και διαβούλευσης με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών και ιδιαίτερα με τις οργανώσεις των γυναικών σε εθνικό επίπεδο·
- ζητεί να συσταθεί ομάδα εργασίας για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό στη ΓΔ Προϋπολογισμός της Επιτροπής και να διεξάγεται χωριστή αξιολόγηση του αντικτύπου του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων σε ετήσια βάση.

2. Αιτιολογία

2.1 Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

2.1.1 Η ΕΕ έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην επίτευξη της ισότητας των φύλων, χάρη στη νομοθεσία για την ίση μεταχείριση, στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, στα ειδικά μέτρα για την πρόοδο των γυναικών, στα προγράμματα δράσης, στον κοινωνικό διάλογο και στον διάλογο με την κοινωνία των πολιτών. Εντούτοις, οι ανισότητες παραμένουν και μπορεί να οξυνθούν, δεδομένου ότι ο αυξανόμενος παγκόσμιος οικονομικός ανταγωνισμός απαιτεί ένα πιο ευέλικτο και κινητικό εργατικό δυναμικό. Οι επιπτώσεις είναι πιο αισθητές στις γυναίκες, οι οποίες είναι συχνά υποχρεωμένες να επιλέξουν ανάμεσα στα παιδιά και την επαγγελματική σταδιοδρομία, επειδή υπάρχει έλλειψη ευέλικτων ρυθμίσεων εργασίας και υπηρεσιών φροντίδας και επειδή εμμένουν τα στερεότυπα των φύλων και ο άνισος καταμερισμός των οικογενειακών υποχρεώσεων με τους άνδρες.

⁽¹⁾ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (COM(2005) 646 τελικό).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/com/2005/com2005_0646el01.pdf.

2.1.2 Ο χάρτης πορείας της Επιτροπής περιγράφει έξι τομείς που θα έχουν προτεραιότητα στη δράση της ΕΕ για την ισότητα των δύο φύλων κατά την περίοδο 2006-2010:

- οικονομική ανεξαρτησία επί ίσοις όροις για γυναίκες και άνδρες·
- συμφιλίωση της ιδιωτικής και της επαγγελματικής ζωής·
- ίση εκπροσώπηση στη λήψη αποφάσεων·
- εξάλειψη όλων των μορφών βίας με βάση το φύλο·
- εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων·
- προώθηση της ισότητας των φύλων στις εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές.

Για κάθε τομέα προσδιορίζονται στόχοι και ενέργειες προτεραιότητας. Η Επιτροπή δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους αυτούς μόνη της, καθώς σε πολλούς τομείς το κέντρο βάρους της δράσης βρίσκεται στο επίπεδο του κράτους μέλους. Επομένως, ο χάρτης αυτός απηχεί τη δέσμευση της Επιτροπής να προωθήσει την ατζέντα της ισότητας των φύλων, ενισχύοντας τη σύμπραξη με τα κράτη μέλη και τους άλλους φορείς.

2.1.3 Η Επιτροπή προσδιορίζει επίσης ορισμένες βασικές ενέργειες για τη βελτίωση της διακυβέρνησης για την ισότητα των φύλων και δεσμεύεται να παρακολουθεί στενά την πρόοδο.

2.2 Γενικές παρατηρήσεις

2.2.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πολιτική βούληση της Επιτροπής να διατηρήσει την ατζέντα της ισότητας των φύλων σε υψηλή θέση προτεραιότητας στο πρόγραμμα δράσης της για την περίοδο 2006-2010. Εκτιμά την προσωπική δέσμευση του Προέδρου Barroso υπέρ της υιοθέτησής της και συμφωνεί με τη σημασία της συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην εφαρμογή των προτεραιοτήτων της.

2.2.2 Η ισότητα των φύλων είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα, μια κοινή αξία της ΕΕ και των κρατών μελών της και μια απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της ΕΕ για την ανάπτυξη, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, οι οποίοι αποτελούν επίσης τους βασικούς πυλώνες της ατζέντας της Λισαβώνας. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη στρατηγική του χάρτη πορείας, που βασίζεται στη διπλή προσέγγιση της ενσωμάτωσης της ισότητας των φύλων σε συνδυασμό με συγκεκριμένες ενέργειες.

2.2.3 Η πρόοδος που έχει σημειωθεί από τις γυναίκες, ακόμα και σε βασικούς τομείς όπως η εκπαίδευση και η έρευνα, δεν αντικατοπτρίζεται πλήρως στη θέση που κατέχουν οι γυναίκες στην αγορά εργασίας. Η ΕΕ δεν έχει την πολυτέλεια να αφήσει ανεκμετάλλευτο μέρος του ανθρώπινου κεφαλαίου της. Ταυτόχρονα, οι δημογραφικές αλλαγές, που οδηγούν σε χαμηλό ποσοστό γεννήσεων και σε συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού, αποτελούν προκλήσεις που απειλούν τον πολιτικό και οικονομικό ρόλο της ΕΕ.

2.2.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης τον στόχο της Επιτροπής να αντιμετωπίσει και να εξαλείψει τη βία που συνδέεται με το φύλο και το εμπόριο ανθρώπων, τα οποία αποτελούν εμπόδια στην επίτευξη της ισότητας των φύλων και συνιστούν παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών.

2.2.5 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δέσμευση της Επιτροπής να αντιμετωπίσει τις παγκόσμιες προκλήσεις και να προστατεύσει και να ενσωματώσει τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών σε όλες τις εξωτερικές πολιτικές, δράσεις και προγράμματα της ΕΕ.

2.3 Ειδικές παρατηρήσεις για το Μέρος I: Τομείς προτεραιότητας της δράσης για την ισότητα των φύλων

2.3.1 Για την επιτυχή αντιμετώπιση των τομέων προτεραιότητας που προσδιορίζονται στον χάρτη πορείας απαιτούνται ολοκληρωμένες στρατηγικές, καθώς και να διασφαλιστεί ότι το ζήτημα της ισότητας των φύλων αντιμετωπίζεται ρητώς και περιλαμβάνεται σε όλες τις πολιτικές, στο κατάλληλο κοινοτικό και εθνικό επίπεδο. Οι μηχανισμοί και οι πόροι της ΕΕ πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε εθνικό επίπεδο, όπως ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για την Ισότητα των Φύλων που εγκρίθηκε από το εαρινό Συμβούλιο του 2006.

2.3.2 Χρειάζεται συγκεκριμένη παρακολούθηση του χάρτη πορείας σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Παρόλο που ήδη υπάρχουν δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου, είναι σημαντικό να αναπτυχθούν συγκρίσιμα στοιχεία στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.3.3 Επίτευξη της οικονομικής ανεξαρτησίας επί ίσοις όροις για τις γυναίκες και τους άνδρες

2.3.3.1 Επίτευξη των στόχων της Λισσαβώνας για την απασχόληση

2.3.3.1.1 Σύμφωνα με τους στόχους της Λισσαβώνας, η απασχόληση των γυναικών πρέπει να φθάσει το 60 % μέχρι το 2010. Παρά τις ανεπιτυχείς δεσμεύσεις των κρατών μελών σε σχέση με τη στρατηγική της Λισσαβώνας, το πρόγραμμα δράσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση και την ύπαρξη ενός δεσμευτικού συνόλου κοινοτικών κανόνων σχετικά με την ισότητα των φύλων στην απασχόληση, εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των φύλων. Το ποσοστό απασχόλησης είναι χαμηλότερο για τις γυναίκες (55,7 % έναντι 70 % για τους άνδρες) και πολύ χαμηλότερο (31,7 %) για τις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας, 55-64 ετών. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι επίσης υψηλότερο από των ανδρών (9,7 % έναντι 7,8 %). Πρέπει να ενισχυθεί η διάσταση του φύλου στη στρατηγική της Λισσαβώνας για την απασχόληση και την ανάπτυξη.

2.3.3.1.2 Η Επιτροπή εστιάζεται στη συμμόρφωση με τη νομοθεσία για την ίση μεταχείριση, στην αποτελεσματική χρήση των νέων διαρθρωτικών ταμείων και στην αμοιβή της εργασίας, ιδίως μέσω της εξατομίκευσης των δικαιωμάτων που συνδέονται με τα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης. Η ΕΟΚΕ

επικροτεί τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για την Ισότητα των Φύλων, ωστόσο απαιτούνται επαρκείς ανθρωπίνος και οικονομικοί πόροι για την αποτελεσματική του λειτουργία (2).

2.3.3.1.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι χρειάζονται κοινές προτεραιότητες κατά τον συντονισμό των πολιτικών απασχόλησης, προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών. Κατά την αξιολόγηση των εθνικών προγραμμάτων μεταρρυθμίσεων, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι δίδεται προτεραιότητα στις διαφορές μεταξύ των φύλων και ότι λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα.

2.3.3.1.4 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι οι εθνικές κυβερνήσεις, οι εθνικοί οργανισμοί ισότητας και οι κοινωνικοί εταίροι όλων των κρατών μελών έχουν σαφή υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι τα συστήματα αμοιβής που εφαρμόζουν δεν εισάγουν διακρίσεις όσον αφορά τις αμοιβές μεταξύ γυναικών και ανδρών.

2.3.3.1.5 Η ΕΟΚΕ ανησυχεί μήπως ορισμένες νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας οδηγήσουν στην εκμετάλλευση των εργαζομένων και στην απασχόληση των γυναικών συχνά σε επισφαλείς θέσεις εργασίας και πιστεύει ακράδαντα ότι θα πρέπει να εξευρεθεί ισορροπία μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας.

Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η ύπαρξη αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων με βάση το φύλο σχετικά με τα εμπόδια που συναντούν οι γυναίκες με αναπηρίες στην απασχόληση έχει καθοριστική σημασία για την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας.

2.3.3.2 Εξάλειψη των διαφορών στις αμοιβές των δύο φύλων

2.3.3.2.1 Παρά την κοινοτική νομοθεσία για τις ίσες αμοιβές, οι γυναίκες στην ΕΕ κερδίζουν κατά μέσο όρο 15 % λιγότερο από τους άνδρες (3) και αυτή η διαφορά μειώνεται με πολύ πιο αργό ρυθμό σε σχέση με τη διαφορά των ποσοστών απασχόλησης των δύο φύλων. Η διατήρηση αυτής της διαφοράς προκύπτει από τις άμεσες και έμμεσες διακρίσεις εις βάρος των γυναικών και στις διαρθρωτικές ανισότητες, όπως ο διαχωρισμός των φύλων όσον αφορά τους τομείς, τα επαγγέλματα και τα εργασιακά πρότυπα, οι διακοπές της επαγγελματικής σταδιοδρομίας για τη φροντίδα των παιδιών και άλλων μελών της οικογένειας, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, τα μεροληπτικά συστήματα αξιολόγησης και αμοιβής και τα στερεότυπα. Δεν έχουν απαιτηθεί όλα τα κράτη μέλη διαθέσιμους τεχνικούς, ανθρωπίνους και οικονομικούς πόρους.

2.3.3.2.2 Στην εξαγγελθείσα ανακοίνωσή της σχετικά με τις διαφορές στις αμοιβές μεταξύ των δύο φύλων και τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι υπάρχει μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ των εθνικών νομικών διατάξεων για τα ίσα δικαιώματα των φύλων, καθώς και εύκολη πρόσβαση σε μέσα προσφυγής.

(2) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 28.9.2005 με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων», εισηγήτρια: η κ. Stechova (EE C 24 της 31.1.2006, σ. 29-33).
URL: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2006/c_024/c_02420060131el00290033.pdf.

(3) Μη διορθωμένη διαφορά.

2.3.3.3 Γυναίκες επιχειρηματίες

2.3.3.3.1 Οι γυναίκες αντιστοιχούν, κατά μέσο όρο, στο 30 % των επιχειρηματιών στην ΕΕ. Αντιμετωπίζουν συχνά μεγαλύτερες δυσκολίες από τους άνδρες στη σύσταση επιχειρήσεων και στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση και την κατάρτιση. Το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ για την επιχειρηματικότητα πρέπει να υλοποιηθεί περαιτέρω και να γίνει πιο ευαίσθητο στο θέμα της ισότητας των φύλων. Είναι απαραίτητη η προώθηση της επιχειρηματικότητας και η παροχή πληροφοριών και αρχικής στήριξης για τη διευκόλυνση της δημιουργίας και της ανάπτυξης νέων εταιρειών με διάφορες τεχνικές όπως η ευκολότερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τη σύσταση νέων επιχειρήσεων. Θα πρέπει να εφαρμοστούν στρατηγικές που βελτιώνουν την πρόσβαση των γυναικών στις τραπεζικές πιστώσεις και υπηρεσίες. Επίσης, θα πρέπει να διευκολυνθεί η δικτύωση των γυναικών επιχειρηματιών με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να δημιουργηθούν πακέτα εξατομικευμένης στήριξης, ιδίως όσον αφορά τη μικροχρηματοδότηση.

2.3.3.3.2 Τα εθνικά προγράμματα σπουδών της μέσης και της ανώτερης και ανώτατης βαθμίδας θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα, ιδίως για τις γυναίκες, προκειμένου να προωθηθεί η νοοτροπία της συμμετοχής των γυναικών στην ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών σε αυτόν τον τομέα. Ωστόσο, δεν επιθυμούν όλες οι γυναίκες να γίνουν ανεξάρτητοι επιχειρηματίες. Τα εθνικά προγράμματα σπουδών, συνεπώς, θα πρέπει να ενημερώνουν επίσης τους σπουδαστές για τα δικαιώματά τους σε σχέση με την απασχόληση και να τους ενθαρρύνουν να στραφούν σε «μη παραδοσιακούς» τομείς.

2.3.3.3.3 Μια ειδική, αλλά ολοκληρωμένη πολιτική για τη γυναικεία επιχειρηματικότητα θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη για την αντιμετώπιση των διαφορών μεταξύ των φύλων ως προς την απασχόληση σε τεχνικούς τομείς όπως η μηχανική, οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τις ΤΠΕ και οι θέσεις ειδικευμένης απασχόλησης.

2.3.3.4 Ισότητα των δύο φύλων στην κοινωνική προστασία και στην καταπολέμηση της φτώχειας

2.3.3.4.1 Τα συστήματα κοινωνικής προστασίας πρέπει να αποβάλουν τα ανικίνητρα που εμποδίζουν τις γυναίκες και τους άνδρες να εισέλθουν και να παραμείνουν στην αγορά εργασίας και να τους επιτρέψουν να σωρεύουν μεμονωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα. Οι γυναίκες θα πρέπει να μπορούν να απολαύουν συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και θα πρέπει να βρεθούν εναλλακτικοί τρόποι εξασφάλισης της συνταξιοδοτικής τους κάλυψης. Ωστόσο, είναι και πάλι πιθανό η επαγγελματική σταδιοδρομία των γυναικών να είναι μικρότερης διάρκειας ή να διακοπεί και, συνεπώς, οι γυναίκες να έχουν λιγότερα δικαιώματα από τους άνδρες. Αυτό αυξάνει τον κίνδυνο της φτώχειας, ιδίως για τους μόνους γονείς, τις γυναίκες μεγαλύτερης ηλικίας ή τις γυναίκες που εργάζονται σε οικογενειακές επιχειρήσεις, π.χ. στους τομείς της γεωργίας, της αλιείας, του λιανικού εμπορίου και της μεταποίησης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν την προστασία των μεταναστριών από την εκμετάλλευση στους τομείς αυτούς.

2.3.3.4.2 Θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι στρατηγικές, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι γυναίκες που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας, είτε είναι ενταγμένες στην αγορά εργασίας είτε όχι, θα αναπτύξουν αξιοποιήσιμες στην αγορά δεξιότητες, οι οποίες θα τους εγγυηθούν τη μελλοντική οικονομική τους ανεξαρτησία⁽⁴⁾.

(4) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 29.9.2005 με θέμα «Οι γυναίκες και η φτώχεια στην Ευρώπη», εισηγήτρια: η κ. King (ΕΕ C 24 της 31.1.2006, σ. 95-101).
URL: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2006/c_024/c_02420060131el00950101.pdf.

2.3.3.4.3 Η ΕΟΚΕ προτείνει να εντατικοποιηθούν οι στρατηγικές για την ισότητα των φύλων στην κοινωνική προστασία και στην καταπολέμηση της φτώχειας, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης ανταποκρίνονται στις ανάγκες των γυναικών που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της φτώχειας και ιδιαίτερα των ανύπαντρων μητέρων. Θα πρέπει, επίσης, να διατυπωθούν συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής για την ενθάρρυνση των μόνων γονέων να αναπτύξουν αξιοποιήσιμες στην αγορά δεξιότητες και για τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους στην απασχόληση. Συγκεκριμένα, είναι αναγκαίο να αναθεωρηθεί η μικρή διαφορά που υπάρχει σήμερα μεταξύ του επιδόματος ανεργίας, συν τις συμπληρωματικές παροχές για τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειας, και του εθνικού κατώτατου μισθού, η οποία είναι εντονότερα αισθητή σε ορισμένα κράτη μέλη.

2.3.3.4.4 Στην πράξη, η ενίσχυση της ελκυστικότητας της εργασίας δεν θα πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στο πακέτο αμοιβής, αλλά και σε άλλα, μη οικονομικά κίνητρα, όπως η ευελιξία και οι ευκαιρίες κατάρτισης για τους εργαζομένους χαμηλής ειδίκευσης. Θα πρέπει να παρέχονται κατάλληλα επιδοτούμενες υπηρεσίες παιδικής μέριμνας για τις οικογένειες — μονογονεϊκές ή μη — με δύο ή περισσότερα τέκνα, που διατρέχουν τον κίνδυνο της φτώχειας.

2.3.3.4.5 Ο κίνδυνος φτώχειας είναι πολύ υψηλότερος στα μονογονεϊκά νοικοκυριά (35 % κατά μέσο όρο στην ΕΕ), στο 85 % των οποίων ο αρχηγός είναι γυναίκα. Οι γυναίκες ηλικίας άνω των 65 ετών διατρέχουν επίσης υψηλό κίνδυνο φτώχειας. Οι γυναίκες με χαμηλή ειδίκευση διατρέχουν κίνδυνο να εκποιστούν από την αγορά εργασίας πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης.

2.3.3.5 Αναγνώριση της διάστασης των δύο φύλων στην υγεία

2.3.3.5.1 Οι γυναίκες και οι άνδρες έρχονται αντιμέτωποι με συγκεκριμένους κινδύνους, ασθένειες, ζητήματα και πρακτικές που έχουν αντίκτυπο στην υγεία τους. Σε αυτά περιλαμβάνονται περιβαλλοντικά ζητήματα όπως η χρήση χημικών ουσιών, οι οποίες αντιμετωπίζονται στην πρόταση REACH, και φυτοφαρμάκων, τα οποία μεταδίδονται συχνά μέσω του θηλασμού. Σήμερα, η ιατρική έρευνα και τα πρότυπα υγείας και ασφάλειας σχετίζονται περισσότερο με τους τομείς εργασίας στους οποίους κυριαρχούν άνδρες. Οι γνώσεις και η έρευνα σε αυτόν τον τομέα, όπως και οι στατιστικές και οι δείκτες, θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω και από τη σκοπιά των γυναικών.

2.3.3.5.2 Όσον αφορά τα μέτρα για τη βελτίωση της επαγγελματικής υγείας και ασφάλειας των γυναικών στους τομείς όπου υπερτερούν αριθμητικά, οι εθνικές στρατηγικές για την υγεία και τη μακροχρόνια περιθαλψή θα πρέπει να περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες πολιτικές σχετικά με τα υγειονομικά πρότυπα στον χώρο εργασίας για τις αγρότισσες και την υγεία των γυναικών στις αγροτικές οικογένειες εν γένει, καθώς και σχετικά με τις κακώσεις λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης στη βιομηχανία. Θα πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης ενημέρωση και εκπαίδευση των γυναικών για τη χειραφέτησή τους.

2.3.3.5.3 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ ζητεί περισσότερη εξέταση, έρευνα και ανάλυση της επίπτωσης των απαιτήσεων φροντίδας άλλων ατόμων και της συνακόλουθης καταπόνησης της σωματικής και ψυχικής υγείας των γυναικών.

2.3.3.5.4 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τους στόχους της ΕΕ σχετικά με την ισότητα των φύλων και ζητεί να εφαρμοσθεί η ανοικτή μέθοδος συντονισμού στον τομέα της υγειονομικής περιθαλψής, με την ενσωμάτωση στόχων σχετικών με την ισότητα των φύλων και την πρόβλεψη της ενίσχυσης των προγραμμάτων πρόληψης. Επιπλέον, χρειάζεται να εντατικοποιηθούν ευαισθητοποιημένες ως προς τη διάσταση του φύλου πρωτοβουλίες σχετικά με τις σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες (συμπεριλαμβανομένου του ιού HIV/AIDS) και τα θέματα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

2.3.3.6 Καταπολέμηση των πολλαπλών διακρίσεων, ειδικότερα εις βάρος των μεταναστριών και των γυναικών που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες

2.3.3.6.1 Οι γυναίκες που ανήκουν σε μειονεκτούσες ομάδες βρίσκονται συχνά σε χειρότερη θέση από τους άνδρες της ίδιας ομάδας. Υφίστανται συχνά διπλή διάκριση. Απαιτείται προαγωγή της ισότητας των φύλων στις πολιτικές μετανάστευσης και ένταξης, προκειμένου να εξασφαλιστούν τα δικαιώματα των γυναικών και η συμμετοχή τους στα κοινά, να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες απασχόλησής τους και να βελτιωθεί η πρόσβασή τους στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.

2.3.3.6.2 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την απογοήτευσή της για το γεγονός ότι στους στόχους του προγράμματος της Χάγης, οι οποίοι εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για να εφαρμοστούν στον τομέα της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης κατά την περίοδο 2005-2010, δεν λαμβάνεται υπόψη η συγκεκριμένη κατάσταση των μεταναστριών. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει το φαινόμενο της αύξησης του ποσοστού των γυναικών μεταξύ των μεταναστών και συνιστά την πλήρη ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην πολιτική και τις δράσεις της ΕΕ σε κάθε στάδιο της μεταναστευτικής διαδικασίας, αλλά ιδιαίτερα στο στάδιο της εισόδου και της ένταξης στις κοινωνίες υποδοχής.

2.3.3.6.3 Η μεταφορά και η εφαρμογή των υφιστάμενων νομικών μέσων που σχετίζονται με το άσυλο, ιδίως για την προσωρινή προστασία και τους ελάχιστους κανόνες για τις συνθήκες υποδοχής, συνάδουν με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951. Επιπλέον, οι πολιτικές ασύλου θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη φύση της δίωξης λόγω φύλου των γυναικών που εγκαταλείπουν τη χώρα τους για αυτόν τον λόγο.

2.3.3.7 Οι βασικές ενέργειες που προσδιορίζει η Επιτροπή σε αυτόν τον τομέα

2.3.3.7.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις βασικές ενέργειες που προσδιορίζονται από την Επιτροπή, ιδίως όπου δίδεται προτεραιότητα στην παρακολούθηση και την ενίσχυση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου. Συμφωνεί με τις πρωτοβουλίες για τον εξορθολογισμό της ανοικτής μεθόδου συντονισμού που καλύπτει τις συντάξεις, την κοινωνική ένταξη, την υγεία και τη μακροχρόνια περιθαλψή, οι οποίες θα πρέπει να επικεντρώνονται στην προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών⁽⁹⁾.

⁽⁹⁾ Βλ. σημείο 5.2.2 της γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ, της 20ής Απριλίου 2006, με θέμα «Στρατηγική για έναν ανοιχτό συντονισμό στον τομέα της κοινωνικής προστασίας», εισηγητής: ο κ. Olsson (ΕΕ C 185 της 8.8.2006, σ. 87).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2006/c_185/c_18520060808el00870091.pdf.

2.3.4 Ενίσχυση της συμφιλίωσης της εργασίας, της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής

2.3.4.1 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία της ανάπτυξης μέτρων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού συγκεκριμένων στόχων και δεικτών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών φροντίδας των παιδιών από τη βρεφική ηλικία μέχρι την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και οικονομικά προσιτών και προσπελάσιμων υπηρεσιών φροντίδας για άλλα εξαρτώμενα άτομα, καθώς αυτό επηρεάζει άμεσα τη συμμετοχή των γυναικών στην αμειβόμενη εργασία. Θα πρέπει, επίσης, να δημιουργηθούν υπηρεσίες φύλαξης των παιδιών μετά το σχολείο, για όλη τη διάρκεια της σχολικής τους ζωής, οι οποίες να συνδυάζονται με τις ώρες εργασίας των γονέων.

2.3.4.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη σημασία της επίτευξης ισορροπίας μεταξύ της προσωπικής και της επαγγελματικής ζωής και αναγνωρίζει ότι τα οφέλη των ευελικτών ρυθμίσεων εργασίας δεν είναι ακόμη διαδεδομένα στον βαθμό που θα έπρεπε. Η ΕΟΚΕ ανησυχεί μήπως ορισμένες νέες μορφές οργάνωσης της εργασίας οδηγήσουν στην εκμετάλλευση των εργαζομένων και στην απασχόληση των γυναικών συχνά σε επισφαλείς θέσεις εργασίας και πιστεύει ακράδαντα ότι ευελιξία και ασφάλεια οφείλουν να συνυπάρχουν στο πλαίσιο μίας ισορροπής σχέσης.

2.3.4.3 Η ΕΕ έχει αναγνωρίσει τη σημασία της επίτευξης ισορροπίας μεταξύ της προσωπικής και της επαγγελματικής ζωής για τις γυναίκες και τους άνδρες⁽⁶⁾. Ο κατά φύλο διαχωρισμός των οικιακών καθηκόντων και των καθηκόντων φροντίδας στο σπίτι πρέπει να αλλάξει, προκειμένου να επιτευχθεί ίσος καταμερισμός τους μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ο ρόλος των ανδρών στο οικοκυριο πρέπει να αυξηθεί. Επιπλέον, στο πλαίσιο των τρεχουσών συζητήσεων σχετικά με την αναθεώρηση της οδηγίας για τον χρόνο εργασίας, θα πρέπει να καθιερωθούν ωράρια εργασίας τα οποία να είναι κοινωνικά συμβατά με τις οικογενειακές ευθύνες.

Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τη σημασία της ανάπτυξης μέτρων, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού συγκεκριμένων στόχων και δεικτών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η παροχή υπηρεσιών φροντίδας όχι μόνο των παιδιών, αλλά και των εξαρτώμενων ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρία.

2.3.5 Προώθηση της ίσης συμμετοχής γυναικών και ανδρών στη λήψη αποφάσεων

2.3.5.1 Η υποεκπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική, στη λήψη αποφάσεων στον οικονομικό τομέα και στον τομέα των επιστημών και της τεχνολογίας εξακολουθεί να μην αντιμετωπίζεται επαρκώς. Οι βασικές ενέργειες της Επιτροπής αποσκοπούν στην αντιμετώπιση αυτής της αντιδημοκρατικής κατάστασης. Ωστόσο, η δέσμευση των κρατών μελών να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα εξακολουθεί να είναι πολύ αδύναμη. Ο διαχωρισμός των φύλων είναι ορατός τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στις θέσεις εργασίας ανώτατου επιπέδου και στις θέσεις λήψης αποφάσεων τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

⁽⁶⁾ Ψήφισμα του Συμβουλίου και των Υπουργών απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής, της 29ης Ιουνίου 2000, σχετικά με την ισορροπη συμμετοχή γυναικών και ανδρών στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή (2000/C 218/02)
URL: [http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000Y0731\(02\):EL:NOT](http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000Y0731(02):EL:NOT).

2.3.5.2 Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά να καθιερωθούν στόχοι και προθεσμίες για την επίτευξη ισοτιμίας, προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών σε όλες τις μορφές λήψης αποφάσεων, καθώς πιστεύει ότι με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να ενισχυθεί πραγματικά η εκπροσώπηση των γυναικών στην πολιτική ηγεσία, στη λήψη αποφάσεων στον οικονομικό τομέα και στον τομέα των επιστημών και της τεχνολογίας.

2.3.5.3 Επιπλέον, όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα θα πρέπει να εφαρμόσουν αποτελεσματικά θετικά μέτρα δράσης σε όλα τα επίπεδα όπου οι γυναίκες υποεκπροσωπούνται στη λήψη αποφάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 1δ (77) (96) του Κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της 1.5.2004 (7). Τα αποτελέσματα αυτών των θετικών μέτρων δράσης θα πρέπει να αποτελούν αντικείμενο τακτικής παρακολούθησης και διαχείρισης.

2.3.6 Εξάλειψη της βίας και του εμπορίου ανθρώπων με βάση το φύλο

2.3.6.1 Η Επιτροπή έχει δεσμευτεί να καταπολεμήσει όλες τις μορφές βίας. Οι γυναίκες είναι τα κύρια θύματα της βίας που συνδέεται με το φύλο. Η ΕΟΚΕ έχει εξετάσει πρόσφατα το ζήτημα αυτό σε μία γνωμοδότηση πρωτοβουλίας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία σε βάρος γυναικών (8). Η ενδοοικογενειακή βία σε βάρος των γυναικών εμποδίζει την κοινωνική τους ένταξη και ιδιαίτερα την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση, τη φτώχεια και την οικονομική και υλική τους εξάρτηση. Θα πρέπει να αναπτυχθεί ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τη βία σε βάρος γυναικών.

2.3.6.2 Το εμπόριο ανθρώπων δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ανεξάρτητα. Αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του οργανωμένου εγκλήματος και απαιτείται συνεργασία όλων των κρατών μελών, προκειμένου να μπορέσει να λειτουργήσει αποτελεσματικά μια πιο συνεκτική πολιτική ασφαλείας και ένα κοινό νομικό πλαίσιο στον τομέα αυτόν. Το πρόγραμμα της Χάγης (9) και η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διακρατικού οργανωμένου εγκλήματος (10) καθορίζουν τους στόχους της ΕΕ στον τομέα αυτόν. Η ΕΟΚΕ έχει υιοθετήσει μία γνωμοδότηση, στην οποία τονίζει τη σημασία της αποτελεσματικής ασφαλείας που υπερασπίζεται τους πολίτες σε μια ελεύθερη και ανοιχτή κοινωνία, όπου βασιλεύει ο νόμος και η δικαιοσύνη, στο πλαίσιο του κράτους δικαίου (11).

(7) Βλ.: http://www.europa.eu.int/comm/dgs/personnel_administration/statut/tocel100.pdf.

(8) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 16.3.2006 με θέμα «Ενδοοικογενειακή βία σε βάρος γυναικών», εισηγήτρια: η κ. Heinisch (EE C 110 της 9.5.2006, σ. 89).
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/oj/2006/c_110/c_11020060509el00890094.pdf.

(9) Βλ. http://ec.europa.eu/justice_home/news/information_dossiers/the_hague_priorities/index_en.htm.

(10) Βλ. http://www.unodc.org/unodc/crime_cicp_convention.html.

(11) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 15.12.2005 για την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο «Πρόγραμμα της Χάγης: Δέκα προτεραιότητες για την επόμενη πενταετία — Η εταιρική σχέση για την ανανέωση της Ευρώπης στον τομέα της ελευθερίας, της ασφαλείας και της δικαιοσύνης», εισηγητής: ο κ. Pariza-Castapos (EE C 65 της 17.3.2006, σ. 120-130).
URL: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?year=2006&serie=C&text-field2=185&Submit=Search>.

2.3.6.3 Οι γυναίκες που αποτελούν θύματα εμπορίου ανθρώπων δεν θα πρέπει να υποβάλλονται σε ακούσιο επαναπατρισμό, διότι ενδέχεται να διατρέχουν κίνδυνο από τους εμπόρους στην πατρίδα τους, εάν αναγκαστούν να επιστρέψουν. Θα πρέπει, αντίθετα, να τους χορηγείται δικαίωμα διαμονής στη χώρα όπου τις έχουν φέρει, με πρόβλεψη των κατάλληλων εγγυήσεων κατά της πιθανής κατάχρησης αυτού του δικαιώματος.

2.3.6.4 Η ΕΟΚΕ ζητεί από τα κράτη μέλη να φροντίσουν να ληφθούν μέτρα, προκειμένου να παρέχονται στις γυναίκες που έχουν πέσει θύματα εμπορίας για σεξουαλική εκμετάλλευση περισσότερα δικαιώματα και στήριξη. Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί η κλιμάκωση της ζήτησης σεξουαλικών υπηρεσιών, ιδίως με την αύξηση των εκστρατειών ευαισθητοποίησης που απευθύνονται στους πελάτες. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αποτελούν μέρος μιας ευρύτερης εκπαιδευτικής πρωτοβουλίας για τη διεύρυνση της πρόσβασης σε εναλλακτικές θέσεις απασχόλησης και χρηματοδότηση.

2.3.6.5 Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο ποινικοποίησης της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών ή, τουλάχιστον, μεγαλύτερης προστασίας των θυμάτων εμπορίας ή άλλων ατόμων που συμμετέχουν ακουσίως στο σεξουαλικό εμπόριο.

2.3.7 Εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων στην κοινωνία

2.3.7.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι τα μέσα ενημέρωσης έχουν βασικό ρόλο στη διαμόρφωση των συμπεριφορών και των στάσεων. Οι προτεινόμενες ενέργειες που καλύπτουν την εξάλειψη των στερεοτύπων των φύλων στην εκπαίδευση, στην αγορά εργασίας και στα μέσα ενημέρωσης ασχολούνται με τα θέματα αυτά και παρέχουν κατευθύνσεις για τα κράτη μέλη.

2.3.7.2 Αναγνωρίζοντας ότι η πρόσβαση των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης και ιδίως στις θέσεις λήψης αποφάσεων αυτών των μέσων εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής, η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι χρειάζεται να αναπτυχθούν πολιτικές για την ισότητα των φύλων και τα μέσα ενημέρωσης. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά:

α) να αναπτυχθούν πανευρωπαϊκές δράσεις ευαισθητοποίησης σχετικά με τη μηδενική ανοχή των σεξιστικών προσβολών και των υποβιβαστικών εικόνων των γυναικών στα μέσα ενημέρωσης·

β) να διασφαλίσουν τα κράτη μέλη ότι οι οπτικοακουστικές εμπορικές ανακοινώσεις (διαφημίσεις) δεν εισάγουν διακρίσεις λόγω φυλής, φύλου ή εθνικότητας, όπως συνιστάται στην πρόταση οδηγίας της Επιτροπής για τον συντονισμό ορισμένων διατάξεων σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (12).

γ) να ενθαρρυνθεί η εισαγωγή μαθημάτων κατάρτισης σε θέματα ισότητας των φύλων στα ιδρύματα κατάρτισης στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και να καθιερωθούν παράλληλα ισχυροί μηχανισμοί για την εξασφάλιση της ισορροπίας μεταξύ των δύο φύλων σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων της βιομηχανίας των μέσων ενημέρωσης·

(12) COM(2005) 646 τελικό. Βλ. υποσημείωση 2.

δ) να αναπτυχθούν δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες ως ανεξάρτητο μέσο ενημέρωσης, επιφορτισμένο με τη δημόσια υπηρεσία της διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας των δύο φύλων.

2.3.7.3 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την προτεινόμενη ενέργεια να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με την ισότητα των φύλων μέσω του σχεδίου της Επιτροπής για «δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση»⁽¹³⁾ («Σχέδιο Δ»), καθώς και των συναφών με αυτό δραστηριοτήτων που διοργανώνονται από τα γραφεία εκπροσώπησης της στα κράτη μέλη.

2.3.8 Προώθηση της ισότητας των φύλων εκτός ΕΕ

2.3.8.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τον ρόλο της Επιτροπής στην προώθηση των δικαιωμάτων των γυναικών σε διεθνές επίπεδο.

2.3.8.2 Οι εξωτερικές και αναπτυξιακές πολιτικές της ΕΕ πρέπει να αντικατοπτρίζουν το γεγονός ότι οι γυναίκες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην εξάλειψη της φτώχειας και ότι η οικονομική, εκπαιδευτική, πολιτική και σεξουαλική χειραφέτησή τους δεν επηρεάζει μόνο τις ίδιες, αλλά και τις οικογένειές τους και την κοινωνία.

2.3.8.3 Η ΕΕ πρέπει επίσης να εγγυηθεί ότι οι ανάγκες και οι προοπτικές των γυναικών συνυπολογίζονται και παρακολουθούνται, τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, και να διασφαλίσει ότι οι γυναίκες έχουν επαρκή πρόσβαση στη χρηματοοικονομική ενίσχυση της ΕΕ στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής αναπτυξιακής βοήθειας.

2.3.8.4 Σε καταστάσεις παρέμβασης σε περίπτωση κρίσης, χρειάζεται να ενσωματωθεί η διάσταση του φύλου στην Ευρωπαϊκή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΠΑΑ) σύμφωνα με την απόφαση 1325⁽¹⁴⁾ του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ανάμιξη των γυναικών στην ειρηνική επίλυση συγκρούσεων, που εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2000.

2.3.8.5 Η πολιτική ανθρωπιστικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ECHO) θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στη βοήθεια και την οικονομική ενίσχυση των γυναικών θυμάτων βίας που συνδέεται με το φύλο σε περιόδους συγκρούσεων και να τους εξασφαλίζει τη δυνατότητα προσφυγής σε δικαστικούς μηχανισμούς του διεθνούς δικαίου μετά την ένσπλη σύγκρουση.

2.4 Μέρος II: Βελτίωση της διακυβέρνησης για την ισότητα των φύλων

2.4.1 Η ισότητα των φύλων μπορεί να επιτευχθεί μόνο με μια σαφή δέσμευση στο ύψιστο πολιτικό επίπεδο. Η Επιτροπή προωθεί την ισότητα των φύλων στο εσωτερικό της⁽¹⁵⁾ και υποστηρίζει ορισμένες δομές για τα ζητήματα των φύλων, στα οποία έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Εντούτοις, πρέπει ακόμα να επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στους βασικούς τομείς που προσδιορίζονται στον χάρτη πορείας, πράγμα για το οποίο απαιτείται καλύτερη διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα: θεσμικά όργανα της ΕΕ, κράτη μέλη, κοινοβούλια, κοινωνικοί εταίροι και κοινωνία των πολιτών. Σε εθνικό επίπεδο, η υποστήριξη των υπουργών που είναι αρμόδιοι για την ισότητα των φύλων έχει μεγάλη σημασία.

2.4.2 Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενίσχυση των δομών που υπάρχουν στην Επιτροπή για την προώθηση της ισότητας των φύλων, μέσω της βελτίωσης των συστημάτων συνοχής και δικτύωσης, καθώς και την ενίσχυση των μηχανισμών διαλόγου και διαβούλευσης με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών. Απαιτείται περισσότερη υποστήριξη και αναγνώριση των οργανώσεων των γυναικών σε εθνικό επίπεδο, καθώς και ενίσχυση των συνεργειών βάσει της αρχής της συμμετοχικής δημοκρατίας.

2.4.3 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη θέσπιση υποχρεωτικής ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και κατάρτισης για την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ισότητα των φύλων στο πλαίσιο της θεσμικής δομής της ΕΕ.

2.4.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά, επίσης, να συσταθεί ομάδα εργασίας για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό στη ΓΔ Προϋπολογισμός της Επιτροπής και να διεξάγεται χωριστή αξιολόγηση του αντικτύπου του προϋπολογισμού της ΕΕ στην ισότητα των φύλων σε ετήσια βάση.

2.4.5 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η παρακολούθηση της προόδου της εφαρμογής έχει καθοριστική σημασία για την επίτευξη των στόχων που προσδιορίζονται στον χάρτη πορείας. Η ενδιάμεση αξιολόγηση που θα πραγματοποιηθεί το 2008 θα πρέπει να χρησιμεύσει και για την ανάπτυξη περαιτέρω κατάλληλων μέτρων, εάν χρειάζεται, πέρα από τους τομείς που έχουν επισημανθεί μέχρι στιγμής, μέχρι το 2010 και τη συνέχεια του παρόντος χάρτη πορείας.

Βρυξέλλες, 13 Σεπτεμβρίου 2006

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Η συμβολή της Επιτροπής κατά την περίοδο προβληματισμού και πέραν αυτής: Σχέδιο Δ για δημοκρατία, διάλογο και δημόσια συζήτηση (COM(2005) 494 τελικό).
URL: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/el/com/2005/com2005_0494el01.pdf.

⁽¹⁴⁾ Βλ. <http://www.peacewomen.org/un/sc/1325.html> (εγκρίθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2000).

⁽¹⁵⁾ Παράρτημα III της ανακοίνωσης.